

‘Al dat certificeren is de doodsteek voor het leren’

Slaan we door met wet- en regelgeving rondom spelen?

Scholen en gemeenten dienen veiligheidsmaatregelen te treffen bij het ontwikkelen van speelomgevingen. Gebeurt dit onvoldoende, dan kunnen aansprakelijkheidsrisico's ontstaan. Tegelijkertijd wil je kinderen niet teveel beperkingen opleggen, want een spelende omgeving is ook een lerende omgeving. Is de balans nog op orde? Of schieten we door met wet- en regelgeving om de speelveiligheid van kinderen te blijven garanderen, en remt dit hun ontwikkeling?

Auteur: Ralf Pijnenburg

Elwin de Vink, manager business development duurzame leefomgeving bij de Donker Groep, vindt er geen doekjes om: volgens hem zijn we in Nederland doorgeslagen met wet- en regelgeving rondom spelen in de openbare ruimte. Zo vindt hij de discussies rondom het bepalen of een object een speeltoestel of een speelaanleiding is, waarbij afhankelijk van de uitkomst wel of niet tot certificering moet worden overgegaan, lichtelijk overdreven. 'Om risico's uit te sluiten, worden boomstammen tegenwoordig gecertificeerd als speeltoestel. Dan komen we zeker niet in de problemen, denkt men. Er zijn misschien risico's voor kinderen als ze op een boomstam spelen, maar goed opletten is ook een vorm van leren. Als er in de winter bij het schaatsen een ongelukje gebeurt, praat niemand er lang over, want dat hoort erbij. Gebeurt er op een schoolplein iets, dan is de wereld te klein. Daar moeten we vanaf.'

Speeltoestel of speelaanleiding

Er zijn regels opgesteld die natuurlijk spelen op een veilige manier bevorderen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen een speeltoestel en een speelaanleiding. In een 'gewone' speeltuin staan speeltoestellen die gekeurd zijn aan de hand van het Warenwetbesluit Attractie- en speeltoestellen (WAS) door een aangewezen keuringsinstantie (AKI). In de speelnatuur zullen vooral speelaanleidingen staan. Dit zijn natuurlijke objecten die bedoeld zijn om kinderen uit te nodigen tot spelen. Denk aan boomstammen, stapstenen, tijdelijke constructies, doolhoven, vogeluitkijkplaatsen et cetera.

Speelaanleidingen hoeven niet gecertificeerd te worden, maar er regelmatige controle en een veiligheidscheck zijn wel verplicht.

Blindstaren op speelveiligheid

Volgens De Vink staren we ons in Nederland echter blind op speelveiligheid. 'Men denkt in de problemen te komen als speeltoestellen en -objecten niet gecertificeerd zijn. Met als gevolg soms absurde situaties. Zo zie je keien van natuursteen waar alle scherpe randen netjes vanaf zijn geschaafd, die als toestel zijn gecertificeerd, vlak naast de muur van een gebouw met uitstekende scherpe vensterbanken, met alle gevaren van dien. En die muur hoeft niet gecertificeerd te worden. Bovendien is een spelende omgeving ook een lerende omgeving. Als we te sterk blijven focussen op veiligheid, gaat deze functie verloren. Op een natte boomstam kun je uitglijden. Dat is niet erg; daar leert een kind van. Daar moet dan geen bordje bij komen: 'Alleen hiermee spelen als het droog is', maar daar neigt het tegenwoordig vaak wel naar.'

Veranderende levensstijl

De voormalig hoofdontwerper van de Donker Groep ziet een bredere tendens in de maatschappij waarbij we willen dat de natuur en de omgeving zich aanpassen aan onze veranderende levensstijl. 'Als we dit als doel beschouwen, gaan we voorbij aan wat we willen bereiken voor onze kinderen. Als we alle speeltoestellen maar certificeren, dan komt alles goed, zo is de gedachte. Maar teveel certificeren

Suzanne van Ginneken

'Ik hoop niet dat de dag ooit komt dat kinderen niet meer in bomen mogen klimmen.'

Elwin de Vink

'We moeten een beetje logisch gaan nadenken.'

maakt leren dood. We moeten met z'n allen een beetje logisch gaan nadenken. Anders lopen er voor je het weet kinderen in rubberpakken op het schoolplein rond.'

Schadeclaims

In een contact met een grote gemeente werd het beeld bevestigd dat veiligheid een steeds grotere prioriteit krijgt bij het inrichten van speelomgevingen. Als er ongelukken gebeuren, worden de regels aangescherpt. Dat heeft als gevolg dat er minder mogelijkheden komen om speelplekken uitdagend in te richten en dat toestellen duurder worden, zo werd aangegeven. De woordvoester wilde bij nader inzien niet met naam en toenaam genoemd worden in dit artikel, maar maakte wel duidelijk dat de angst voor aansprakelijkheidsrisico's vanuit Amerika deze kant komt opwaaien.

'Ouders zijn voorzichtiger geworden met hun kinderen en minder geneigd om zaken op hun beloop te laten'

Michiel van Campen, voorzitter van de branchevereniging Spelen & Bewegen, ziet eveneens dat er steeds meer rekening wordt gehouden met eventuele schadeclaims. 'Je wilt als beleidsbepaler niet gewezen worden op dingen die je hebt nagelaten. Dus wordt er regelgeving opgesteld. Dit is niet altijd positief, maar het is wel een bredere tendens in de maatschappij.' Daarnaast merkt Van Campen net als De Vink dat ouders voorzichtiger zijn geworden met hun kinderen en minder geneigd om zaken op hun beloop te laten.

'Je wilt natuurlijk niet dat kinderen zich pijn doen, maar risicomijdend gedrag wordt tegenwoordig wel heel erg gestimuleerd. Het mooie van spelen is dat je je grenzen verlegt en uitdagingen opzoekt. Dat gaat hierdoor een beetje verloren. Stel dat een kind op een schoolplein uit een toestel valt en de ouder wijst het bestuur op zijn verantwoordelijkheid. Dan moet je sterk in je schoenen staan om hier geen gehoor aan te geven. Zo beland je in een soort cyclus. Terwijl er natuurlijk altijd iets kan gebeuren tijdens het spelen. Een gescheurde broek of natte kleren horen er nu eenmaal bij.'

'Het echte risico zit niet in de veiligheid van speeltoestellen, maar in bewegingsarmoede'

Van Campen begrijpt dat er steeds meer kwaliteitseisen worden gesteld aan speeltoestellen. 'Je wilt immers niet dat je kind zich verwondt aan een loszittend haakje of touwtje. Wel is het zaak hierin niet door te slaan en daarmee de uitdaging van het spelen weg te nemen.'

Hoeveel regels komen er nog bij?

Niet doorslaan in wet- en regelgeving is ook een heikel punt voor ontwerpster Suzanne van Ginneken, eigenaresse van Speelnatuur. 'Want we moeten niet uit het oog verliezen dat spelen een belangrijke activiteit is voor kinderen, die bepalend is voor hun ontwikkeling. Er komen steeds meer regels, waardoor soms best rare situaties ontstaan. Zoals speeltoestellen die vanwege één centimeter worden afgekeurd om maar aan de regels te voldoen. In een uitdagende omgeving met schots en scheef

Michiel van Campen

'Risicomijdend gedrag wordt tegenwoordig wel heel erg gestimuleerd.'

liggende boomstammen en rotsen wordt minder gerend, omdat je dan moet kijken waar je je voeten plaatst. Daardoor wordt het vanzelf veiliger, omdat kinderen leren zelf de risico's in te schatten. Ook is het heel leerzaam: ze leren

afstanden en hoogtes inschatten, ze houden rekening met elkaar en ze ervaren wat ze wel of niet kunnen.'

Het is voor Van Ginneken belangrijk om in de gaten te houden dat er niet elk jaar regels bij komen. 'Want waar houdt dat op? Zijn er over tien jaar twee keer zoveel regels als nu? Ik hoop niet dat de dag ooit komt dat kinderen niet meer in bomen mogen klimmen. Het echte risico zit niet in de veiligheid van speeltoestellen, maar in bewegingsarmoede. Er zijn te weinig uitdagingen en mogelijkheden om risicovol te spelen in de omgeving van het kind.'

Veilig en toch uitdagend

Mieke Cotterink, onderzoeker veilig opgroeien bij het kenniscentrum voor letselpreventie VeiligheidNL, meent net als Van Ginneken dat risicovol spelen geen probleem hoeft te zijn.

Mieke Cotterink

'Kinderen mogen minder in een speeltuin dan vroeger, wat gevolgen kan hebben voor hun motorische ontwikkeling.'

'Het is goed dat er wet- en regelgeving is. Daardoor hebben er de afgelopen dertig tot veertig jaar minder ongevallen plaatsgevonden. Wel is het belangrijk dat het speelplezier voor kinderen behouden blijft. De kunst is om een veilige speelomgeving te creëren waarin kinderen tegelijkertijd voldoende uitgedaagd worden. Dit dreigt nog wel eens in het geding te komen, omdat ouders de afgelopen jaren veel beschermender zijn geworden. Kinderen mogen minder in een speeltuin dan vroeger, wat gevolgen kan hebben voor hun motorische ontwikkeling. Spelen is bij uitstek een manier voor kinderen om hun grenzen te verleggen en te leren om risico's in te schatten. Een keer een schaafwond of een bult na een valpartij is niet erg; dat hoort erbij. We vangen ook geluiden op van professionals dat speeltuinen minder snel voor die hoge klimtoren kiezen om risico's uit de weg te gaan en zich in te dekken tegen schadeclaims. Die kant moeten we zeker niet op gaan. Het is zaak de juiste balans te vinden.'

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!